

Voorstelling van het proefschrift

Maatschappelijke instellingen en structuren uit zowel de profit als de non-profit sector zijn tegenwoordig meer en meer onderhevig aan een vorm van "kwaliteitsdenken", waarbij vooral de principes van "totale kwaliteitszorg" worden gehanteerd. Dit geldt ook voor de onderwijssector waar verschillende evoluties het belang van kwaliteitszorg en de verantwoordelijkheid van scholen en vakgroepen m.b.t. het aanbieden van kwaliteitsvol onderwijs op de voorgrond hebben geplaatst.

Vanuit deze context werd aan de vakgroep Sportbeleid en -Management van de Vrije Universiteit Brussel gestart met een onderzoeksproject naar de 'totale kwaliteit' van het vak lichamelijke opvoeding in Vlaamse secundaire scholen. Het begrip 'totale kwaliteit' is volgens van Bottenburg en collega's een optelsom van vier kwaliteitsperspectieven, namelijk de maatschappelijke, de gebruikers-, de product- en de proceskwaliteit. Kwaliteitsvolle lichamelijke opvoeding kan volgens deze auteurs gedefinieerd worden als een vak dat op een efficiënte manier, effectief de verwachtingen en wensen van de maatschappij en van de gebruikers verwezenlijkt en tevens voldoet aan de door experts vastgelegde kwaliteitscriteria. Het onderzoeksproject had als hoofddoel (i) een eerste inzicht verkrijgen in de 'totale kwaliteit' van het vak lichamelijke opvoeding en (ii) een vakspecifiek zelfevaluatie-instrument ontwikkelen om scholen, vakgroepen en leraren lichamelijke opvoeding te helpen met hun taak van interne kwaliteitszorg.

(i) Maatschappelijke en gebruikerskwaliteit

Uit het eerste deel van het onderzoek kon worden afgeleid dat de door de onderwijsverheid geformuleerde vakspecifieke doelstellingen voor de lichamelijke opvoeding grotendeels overeenkomen met de verwachtingen die de maatschappij, de leerlingen en de leraren lichamelijke opvoeding hebben ten opzichte van het vak. De ontwikkeling van een fitte en gezonde levensstijl wordt in deze context als het belangrijkste domein van vakspecifieke doelstellingen beschouwd, gevolgd door de ontwikkeling van sociale vaardigheden en de ontwikkeling van motorische vaardigheden. De maatschappelijke en gebruikerskwaliteit van het vak zijn echter slechts deels succesvol te noemen, daar vooral vertegenwoordigers uit het maatschappelijke middenveld en leerlingen niet altijd even overtuigd zijn van de werkelijke realisatie van de vooropgestelde doelstellingen. De belangrijkste redenen voor het niet realiseren van sommige doelstellingen zijn volgens een meerderheid van de respondenten gerelateerd aan aspecten binnen het onderwijsproces.

(ii) Proces- en productkwaliteit

Dit gedeelte van het onderzoek is opgebouwd rond de ontwikkeling van een geautomatiseerd vakspecifiek (zelf)evaluatie-instrument voor de lichamelijke opvoeding. Het instrument is afgeleid van een conceptueel model voor de implementatie van professioneel kwaliteitsmanagement binnen de jeugdopleiding van traditionele unisportclubs en werd aangepast aan de specifieke situatie van het vak lichamelijke opvoeding aan de hand van: (i) een uitgebreide literatuurstudie/documentanalyse, (ii) diepte-interviews en (iii) een afsluitende werkvergadering met leraren lichamelijke opvoeding, vakexperts, pedagogische adviseurs, onderwijsinspecteurs en directeurs. Het resultaat is het IKLO-instrument (Integrale Kwaliteitszorg in de Lichamelijke Opvoeding), hetwelk de professionele kenmerken en specifieke kwaliteitsvoorwaarden van het vak lichamelijke opvoeding op een objectieve en gestructureerde manier in kaart probeert te brengen. Het IKLO-instrument werd vervolgens getest in een steekproef van 100 Vlaamse secundaire scholen. Met gemiddelde scores boven 50,0% voor alle gescreende kwaliteitsdimensies kon worden afgeleid dat de proces- en productkwaliteit van het vak lichamelijke opvoeding in de bezochte scholen als adequaat kan worden beschouwd. Voorzichtigheid is echter geboden bij het maken van generalisaties naar de totale populatie van Vlaamse secundaire scholen, daar alle bezochte scholen uit vrije wil deelnamen en scores binnen de steekproef sterk varieerden van school tot school. Zo behaalde 66,0% van de bezochte scholen een onvoldoende op één (27,0%), twee (18,0%) of zelfs meerdere (21,0%) van de onderzochte kwaliteitsdimensies. Niettegenstaande deze beperkingen, voorziet de studie ons van een aantal inzichten m.b.t. mogelijke kwaliteitstendensen binnen de lichamelijke opvoeding en dit zowel op individueel (leraar) (vb: leraren die vaak externe nascholingen volgen), vakgroep- (vb: formele afspraken m.b.t. lesinhoud, methodiek en/of evaluatie) als schoolniveau (vb: functie/taakomschrijving van de leraar lichamelijke opvoeding).

Curriculum Vitae

Kristof Huts studeerde in 2000 af als licentiaat lichamelijke opvoeding aan de Vrije Universiteit Brussel en is sindsdien verbonden aan de Faculteit Lichamelijke Opvoeding en Kinesithérapie van de Vrije Universiteit Brussel. Eerst was hij 4 jaar aangesteld op een doctoraatsbursaal bij de vakgroep SBMA (Sportbeleid en -Management) om vervolgens de overstap te maken naar de vakgroep BETR (Bewegingsvorming en Sporttraining). In beide vakgroepen verrichtte hij hoofdzakelijk onderzoek naar de kwaliteit van het vak lichamelijke opvoeding in Vlaamse secundaire scholen. Hij heeft reeds verschillende (inter)nationale wetenschappelijke publicaties en presentaties op zijn actief met betrekking tot dit onderzoeksdomein.